

Vergaderjaar 2020–2021

29 538

Zorg en maatschappelijke ondersteuning

Nr. 327

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 21 juni 2021

U heeft mij verzocht een reactie te sturen op een brief die u op 23 april jl. van de heer M te D heeft ontvangen over de aanpak van eenzaamheid in gemeenten, naar aanleiding van de aanpak van eenzaamheid in de gemeente Delft.

De reden dat de brieven schrijver contact met u als Tweede Kamercommissie legt en zijn kwestie onder uw aandacht brengt, is dat hij kansen en mogelijkheden ziet om de aanpak eenzaamheid door gemeenten te verbeteren. Hij miste in de eenzaamheid aanpak van de gemeente Delft, waar hij als vrijwilliger betrokken was, een planmatige aanpak. In zijn contact met de wethouder en directeur Samenleving en Veiligheid werd het belang van aandacht voor eenzaamheid zeker erkend, maar werd onder andere gewezen op de beperkte financiële middelen om een proactieve sturende rol op de aanpak eenzaamheid in te vullen. De aanpak in Den Haag heeft hij ter kennisgeving aan u meegestuurd, als illustratie dat het daar anders wordt aangepakt.

Zijn vraag aan u, als Tweede Kamercommissie, is of er mogelijkheden zijn om te borgen dat er structureel voldoende middelen beschikbaar zijn bij elke gemeente zodat de aanpak eenzaamheid professioneler kan en niet bij elke gemeente verschilt.

Ik hoop u via deze brief een beeld te geven van hoe ik met het actieprogramma Eén tegen eenzaamheid een landelijke en lokale impuls geef aan de aanpak eenzaamheid en hoe dit werkt op basis van lokale beleidsruimte in combinatie met een landelijk herkenbare structuur. Ik zal daarbij ook ingaan op de specifieke situatie in Delft.

Landelijke aanpak eenzaamheid met couleur locale,

Vanuit het actieprogramma Eén tegen eenzaamheid ondersteun ik inmiddels ruim 240 gemeenten bij hun aanpak eenzaamheid. Delft is één

van deze gemeenten. De vijf pijlers zijn het uitgangspunt waarlangs gemeenten werken aan hun aanpak eenzaamheid en waarlangs de ondersteuning plaatsvindt. Het gaat om bestuurlijk commitment, het creëren van een sterk netwerk, betrekken van mensen zelf, een duurzame aanpak en monitoring en evaluatie. Aan de hand van deze pijlers richten lokale partijen een duurzame aanpak in waarin iedereen verantwoordelijkheid neemt. Gemeenten kunnen gebruik maken van een adviseur van het actieprogramma één tegen eenzaamheid, die voor 64 uur gratis ondersteunt bij het neerzetten van deze pijlers. Zij helpen bij het opzetten van een planmatige aanpak op eenzaamheid.

Door een in de basis herkenbare aanpak in elke gemeente kunnen landelijke partijen uit de Nationale Coalitie makkelijker connecties maken, valt te monitoren en te vergelijken en wordt gericht geleerd over wat werkt en wat niet. De initiatieven en activiteiten zijn in elke gemeente anders, aansluitend bij de kracht en behoefte van de inwoners en de sociale infrastructuur in de wijken. In de afgelopen drie jaar van het actieprogramma is in veel masterclasses en bijeenkomsten kennis uitgewisseld tussen gemeenten en zijn tools ontwikkeld gebaseerd op lokale aanpakken.

Deze aanpak van eenzaamheid is nieuw en het is dus ook niet gek dat gemeenten niet in één keer weten hoe dit concreet op te pakken. Met de kennis over de afgelopen drie jaar kunnen de adviseurs steeds sneller en concreter de gemeenten van dienst zijn.

De gemeente Delft werkt al enige jaren samen met het actieprogramma Eén tegen eenzaamheid en heeft de afgelopen periode veel aandacht gehad voor het uitbreiden van de lokale coalitie met maatschappelijke organisaties, betrokken inwoners en ondernemers uit de gemeente. De gemeente Delft heeft VWS gevraagd of de Eén tegen eenzaamheidsadviseur in de volgende fase kan ondersteunen bij een verdere concretisering en aansturing. Daartoe ben ik bereid.

Middelen aanpak eenzaamheid

Gemeenten hebben een brede verantwoordelijkheid (en middelen) voor welzijn van inwoners. De aanpak van eenzaamheid maakt daar onderdeel van uit. De afweging over de inzet van deze middelen is een verantwoordelijkheid van de gemeente en wordt binnen de gemeente gemaakt in overleg met de gemeenteraad. Ik schets hieronder wat door het kabinet is geïnitieerd om een krachtige aanpak van eenzaamheid mogelijk te maken.

- Door het huidige kabinet zijn extra middelen ingezet om de aanpak eenzaamheid te versterken. Dit doe ik via het actieprogramma Eén tegen eenzaamheid. Over de voortgang en resultaten heb ik u de afgelopen jaren periodiek geïnformeerd.
- In 2018 heb ik zestien gemeenten waar eenzaamheid het grootst was, via een decentralisatie-uitkering, extra middelen gegeven. Delft was één van deze gemeenten. In het rapport van Movisie *«Geleerde lessen bij de aanpak eenzaamheid. Opbrengsten uit de decentralisatie-uitkering»* die via de tweede voortgangsrapportage actieprogramma Eén tegen eenzaamheid¹ naar uw Kamer is verzonden, kunt u zien wat geleerd is van deze aanpak.
- Met het maatschappelijk steunpakket *Sociaal en mentaal welzijn en leefstijl*² hebben alle gemeenten in 2021 extra middelen gekregen waarmee ze de lokale aanpak eenzaamheid kunnen versterken. De via het gemeentefonds uitgekeerde middelen zijn via de maartcirculaire

¹ Kamerstuk 29 538, nr. 311

² Kamerstuk 25 295, nr. 988

beschikbaar gekomen voor gemeenten. Ook de gemeente Delft heeft aangegeven daarmee, in overleg met maatschappelijke partners in de stad, de eenzaamheid te willen verminderen. Zowel op de korte termijn, als voor de periode daarna. Hiermee wil Delft bereiken dat er blijvend aandacht komt voor eenzaamheid. Delft sluit daarmee aan bij de doelen die het kabinet heeft gesteld in het steunpakket.

- Om een blijvende en planmatige aanpak van eenzaamheid vast te houden in de gemeenten is bestuurlijk commitment essentieel. Maar met het besef dat het verminderen van eenzaamheid een sleutel kan zijn naar verbetering van andere problematiek (gezondheid, armoede, veiligheid, participatie), hoop ik dat ook bij de volgende gemeenteraadsverkiezingen eenzaamheid hoog op de agenda van de nieuwe colleges komt te staan.

Tot slot

Ik wil de briefschrijver graag bedanken voor het onder de aandacht brengen van zijn zienswijze en vragen en hoop dat hij zijn capaciteit en inzicht wil blijven inzetten voor een stevige en langdurige aanpak van eenzaamheid in Delft.

Een afschrift van de reactie aan de brievenschrijver van de Kamercommissie ontvang ik graag.

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
H.M. de Jonge